

УДК 811.133.1'373.2

М. Д. Марінашвілі

**АНТРОПОНІМІКОН РОМАНУ
ЕРВЕ БАЗЕНА «ЗМІЯ У КУЛАЦІ»
(комунікативно-прагматичний аспект)**

Стаття присвячена дослідженняю номінації персонажів і ономастичних одиниць культурно-історичного фону роману Е. Базена «Змія у кулаці». Виявлено особливості антропонімікону роману; вивчено його комунікативно-прагматичну роль у контексті.

Ключові слова: художній текст, літературний онім, антропонім, культурно-номінаційний фон, комунікативно-прагматична функція.

Літературна ономастика посідає особливе місце у лінгвостилістичному аналізі художніх творів. Літературні оніми — специфічна лексична категорія, дослідження якої дозволяє виявити особливості стилю автора. Система онімів разом з іншими мовними засобами реалізує авторську концепцію світобачення, сприяє побудові художнього образу [5: 14].

Оніми, здатні кодувати великий об'єм художньої інформації, є важливим смысло- і стилюутворюючим елементом інформаційного простору тексту; вони сприяють адекватному сприйняттю та інтерпретації літературно-художнього твору, парадигми творчості автора, а, отже, більш глибокому розумінню ідеї твору [10: 5]. В художньому тексті розкривається закладений в антропонімах прагматичний потенціал [15: 105].

Оніми художнього тексту («поетоніми», «естетичні оніми», «літературні оніми») є об'єктом досліджень цілої низки наукових праць ([3; 4; 5; 6; 9; 11; 16; 17; 20; 22] та ін.). Незважаючи на існування спеціальних досліджень онімів французьких художніх текстів (див., напр.: [7; 8; 10; 13; 18] та ін.), система антропонімів окремого художнього тексту, зокрема творів Ерве Базена, все ще залишається недостатньо вивченою.

Актуальність нашого дослідження визначається посиленням інтересу до прояву мовної особистості у художньому тексті у межах його антропоцентричної парадигми. Одним з пріоритетних напрямків су-

часної лінгвістики є вивчення індивідуально-авторської лексичної організації художнього тексту і ступеня участі у неї онімів.

Об'єктом дослідження є антропонімікон роману Ерве Базена «*Vipire au poing*» («Змія у кулаці»).

Предметом безпосереднього аналізу стали лексико-семантичні та функціональні особливості антропонімів (антропонімів дійових осіб та культурно-ономастичного фону) досліджуваного роману.

Мета роботи полягає у визначенні особливостей антропоніміку роману «Змія у кулаці», виявленні індивідуально-авторських смислів і функцій онімів в тексті, їх ролі у створенні художніх образів.

Матеріалом дослідження послужили антропоніми роману Е. Базена «Змія у кулаці».

Ерве Базен — один з видатних представників реалізму у французькій літературі ХХ століття — народився 17 квітня 1911 року в набожній буржуазній сім'ї. Його дитинство пройшло у родовому маєтку. Через постійні конфлікти з владною матір'ю в отроцтві він кілька разів тікав з дому, поки у 20 років не покинув сім'ю остаточно. Конфліктні відносини з матір'ю надихнули письменника на роман «Змія у кулаці», який був опублікований у 1948 році. Цей роман — перший у трилогії «Сім'я Резо» («Les Rezeau»), яка є програмним твором письменника. Трилогія Е. Базена відноситься до жанру сімейного роману; це історія сім'ї Резо у чотирьох поколіннях. Роман «Змія у кулаці» розповідає про дитинство та отроцтво Жана Резо, про взаємовідношення між членами сім'ї Резо, потомками старинного дворянського роду. Основні персонажі роману: деспотична мати; батько, «псевдовчений», «псевдоголова» сім'ї, жалюгідна людина, яка не насмілюється захистити дітей перед деспотичною матір'ю; старший син Фреді — «псевдопервісток», який став другим, а точніше, другорядним; молодший син Марсель, улюблений матері і, нарешті, головний персонаж — середній син — дотепний, лютий бунтівник Жан Резо, від особи якого ведеться оповідання. Композиційним стрижнем всього оповідання є протистояння Жана Резо та його матері.

Оповідання має форму відкритої особистої розповіді з численними внутрішніми діалогами, що виявляють іронічне ставлення автора до життя, до своєї сім'ї, його особливу спостережливість, «яка дає письменнику найбагатші кольори у створенні сатиричних портретів, в описі манери поведінки та мовлення численних персонажів» [2: 11].

«Змія у кулаці» — роман у великий мірі автобіографічний, що проявляється в його антропонімійній системі. Можна простежити чіткі паралелі між іменами персонажів та реальними іменами членів сім'ї Базенів. Так, справжнє ім'я Ерве Базена *Jean-Pierre Hervé Bazin* (в романі — *Jean Rézeau*). Батька Ерве Базена звали *Jacques Hervé Bazin* (в романі — *Jacques Rezeau*). Маті Базена *Paule Guilloteaux* (в романі — *Paule Rezeau*, в дівоцтві *Pluvignec*). Реальними є також імена інших персонажів: бабусі Жана за батьківською лінією *Marie Rezeau* (*Marie Bazin*), його знаменитого двоюрідного діда — члена Французької Академії *René Rezeau* (*René Bazin*), його дядьки-протонотаря *Michel Rezeau* (*Michel Hervé Bazin*), старшого брата *Ferdinand Rezeau* (*Ferdinand Hervé Bazin*). Збережені в романі й імена гувернантки дітей сім'ї Базенів *Mlle Ernestine Lion* та економки *Alphonsine* (*Alphonsine Gohier*).

Антропонімний простір художнього тексту, його склад, відбір і взаємодія антропонімів з контекстом визначається законом жанру, художнім методом письменника, родом та видом літературного твору і законами його будови, відповідністю змісту тексту, естетичним навантаженням імен у найближчому та широкому контексті і багатьма індивідуально-неповторними творчими особливостями стилю автора в цілому [17: 38]. Система антропонімів роману «Змія у кулаці» визначається, насамперед, його жанром. В тексті знаходимо імена предків Жана Резо: *les barons de Saint-Elme, les vicomtes de Cherbaye, de Tanton, Claude Rezeau, Rose Taugourdeau, la petite arrière-grand-tante Rose-Mariette Rezeau, l'arrière-grand-père Ferdinand, le grand-père Ferdinand, l'arrière-grand-mère Pluvignec, Louis Rezeau* та численних родичів: *René Rezeau, Michel Rezeau, la comtesse Bartolomi, la baronne de Selle d'Auzelle, la tante Torure, M. Pluvignec, Mme Pluvignec, la tante Alice, Alice II.*

Всього в тексті роману нараховується 69 персонажів (дійових осіб та згадуваних персонажів), з них 29 мають варіативні іменування. Під варіантами ономастичної номінації розуміємо використання у різних контекстах різноманітних формул іменування (за прізвищем, за по-вним або зменшувальним ім'ям та/або за прізвиськом).

В досліджуваному романі варіюють імена головних дійових осіб і імена персонажів, найбільш значимих для оповідання. Наприклад: *Madame Rezeau — Paule Pluvignec — Paule — Rezeau-Pluvignec — Folcoche; Jean Rezeau — Jean — Jean le Brasse-Bouillon — Brasse-Bouillon —*

Monsieur Jean; Ferdinand — Frédie — Monsieur Frédie — Fred — Frédie la Chiffe — Chiffe; Marcel Rezeau — Marcel —Croppette; Thérèse Bartolomi — la comtesse Bartolomi — la tante Bartolomi — Thérèse; Mlle Ernestine Lion — Mlle Lion — Mlle Ernestine; le curé Toussaint Templerot — l'abbé Templerot — M. Templerot. Різноаспектні номінації суб'єктів відіграють важливу роль в організації структури тексту: багаторазове повторення іменування персонажа разом з уживанням варіантів є своєрідним засобом когезії тексту. Разом з тим варіанти антропонімів мають соціально-оціночну або контекстно-оціночну прагматику. Варіативність імені в художньому тексті може маркувати взаємовідношення персонажів у різноманітних комунікативних ситуаціях, соціальні, вікові та інші характеристики. Аналіз того, як персонажі називають один одного, дозволяє судити про їхні взаємовідношення та ставлення одного до одного [1: 84–86]. Наприклад, у листі Марселя, адресованому Жану, бачимо звертання у вигляді прізвиська, яке до того ж виглядає доволі комічно у супроводі етикетної форми «*mon cher*» («мій дорогий»), і офіційну підпис у вигляді імені та прізвища, яко-му також передує етикетне «*Ton frère affectionné*» («твій люблячий брат»):

«*Mon cher Brasse-Bouillon, je suis heureux pour vous de ces excellentes vacances. [...].*

Ton frère affectionné.
Marcel REZEAU [19: 92–93].

Весь роман Е. Базена пронизаний іронією, яка іноді переходить у сарказм. У першій частині роману, яка описує безтурботне життя Жана і Фреді під наглядом бабусі, переважає іронія та самоіронія. Наприклад, шестирічний Жан, задушивши гадюку, порівнює себе з Геркулесом у колисці (*Hercule au berceau*) [19: 17]. Описуючи історію роду Резо, Жан іронізує з приводу своєї принадлежності до знаменитої («не в масштабах всієї планети, але, принаймні, за межами департаменту») сім'ї:

J'appartiens [...] à la célèbre famille Rezeau. Célèbre, évidemment, dans un rayon qui n'est pas celui de la planète, mais qui a dépassé celui du département [19: 22].

З появою на сцені мадам Резо іронічна тональність роману переростає у сатиру на деспотичну і святенницьку систему виховання. Крізь весь роман проходить протистояння Жана та його матері —

мадам Резо. Насамперед, Жан повстає проти тиранії матері, проте, як відзначає О. Євніна, бунт героя переростає сімейні рамки. Герой виступає не тільки проти сімейного свавілля, але й проти всього, що це свавілля підтримує та зміцнює: проти буржуазних класових принципів і церковних встановлень, проти свяченництва, лицемірства і консерватизму. Головне кредо Е. Базена — рішуче скинення всіх мирських і релігійних традицій та авторитетів [19: 5–6].

Значне комунікативно-прагматичне навантаження у романі Ерве Базена несеуть прізвиська. Як відзначає Ю. О. Карпенко, прізвиська є яскраво емоційними та експресивними, оскільки володіють емоційно-оцінною функцією. Вони наочно демонструють процес переходу пізнаних й відображеніх фактів об'єктивної реальності в емоційно-оцінні художні образи [6: 35]. Під прізвиськом нами розуміється додаткове неофіційне ім'я, яке дається людині у відповідності з його певними характеристиками, які торкаються його зовнішності, характеру, звичок, поведінки і т. д., а також модифіковані імена і прізвища, пестливі та емоційно-експресивно забарвлени іменування.

Прізвиська, вживані у романі «Змія у кулаці», можна поділити на дві групи: 1) формально мотивовані, створені від власної назви за фонетичною й семантичною асоціацією (**Fine** ← **Alphonsine**; **Frédie** ← **Ferdinand**; **Mado** ← **Madeleine**); 2) семантично мотивовані прізвиська, які вказують на зовнішній вигляд і фізичні особливості персонажа, його манеру поведінки, риси характеру (**Brasse-Bouillon**, **Folcoche**, **Chiffe**, **Petit-Jean Barbelivien**).

Прізвиська першої групи представлені зменшувально-пестливими формами власного імені, хоча й тут автор знаходить джерело для іронії. Так, зменшувальне ім'я економки сім'ї Резо **Fine** від **Alphonsine** — омонім прикметника *fin(e)* 'тонкий, проникливий' використовується у грі слів «Fine» ... ne l'ytait guire» [19: 34] — Фінна проникливість не вирізнялася.

Найбільш експресивними є семантично мотивовані прізвиська головних персонажів роману. Слід зазначити, що прізвисько матери Жана згадується на першій сторінці роману, коли герой-оповідач описує очі гадюки, яку він міцно стискає у кулаці. В її очах горять іскри вогню — ненависті. Таку ж ненависть Жану довелося бачити в очах своєї матери:

Elle avait de jolis yeux, [...], cette vip̄cre, [...] des yeux de topaze brûlée, [...] tout pétillants d'une lumičre que je saurais plus tard s'appeler la haine et que je retrouverais dans les prunelles de **Folcoche**, je veux dire de ma mčre,... [19: 17].

В подальшому викладі найуживанішим (191 слововживання) є прізвисько **Folcoche**, яке використовується також у скороченій версії F у словосполученні *Vengence a Folcoche* (Помста Фолькоші) — VF, що Жан вирізав на корі дерев. Прізвисько Folcoche утворене складанням частин прикметника *folle* («божевільна, скажена») та іменника *cochonne* («свиня»). Мадам Резо отримала його з легкої руки Фреді:

«*La folle! La cochonne!*» Répétait-il en se déshabillant, si haut que ses injures traversaient la cloison. ... «**Folcoche!** Saleté de **Folcoche!**» [19: 45].

Зауважимо, що оповідач часто використовує офіційно-статусне іменування **Mme Rezeau** (63 слововживання), яке в його устах породжує почуття холодності, відсторонення, відсутності близькості між матір'ю та сином. Жак Резо звертається до дружини за ім'ям **Paule** (16 слововживань).

В сім'ї Резо давати прізвиська, як пояснює Жан, — це родовий звичай, який зближає її зі знатними сім'ями Стародавнього Риму, де прізвиська були обов'язковими. Прізвиська Жана (*Brasse-Bouillon*, можна перекласти як Шум-Бурум) і Фердинанда (*Chiffe* — тютя) можна зарахувати до характеризуючих. Прізвисько ж Марселя має етимологічно затемнену внутрішню форму: ... je n'ai jamais su pourquoi lui avait été attribué le sobriquet de **Cropette** (étyologie obscure) ... [19: 32].

Прагматичний ефект антропонімів посилюється у досліджуваному романі за рахунок їхнього використання з детермінативами, що зумовлено їх системними характеристиками. Власні назви у французькій мові не потребують наявності детермінативів, тому що вже згідно своєї референтної природи власна назва у висловлюванні завжди визначена, ідентифікована і не потребує ніяких додаткових граматичних показників [12: 214]. В деяких випадках детермінатив супроводжує власну назву, що санкціонується граматикою (див.: [20]), наприклад, означений артикль при прізвищі вказує на те, що йдеться про сім'ю (*les Rezeau, les Pluvignec*). Означений артикль вживається перед прізвищами також в розмовному мовленні: «Entrons chez moi, reprit Templerot. Vous ne serez peut-ktre pas aussi dorlotis que dans votre manoir, mais **la Marguerite** a fait pour le mieux» [19: 88]. Неозначений артикль дозволяє вказати на індивіда, який входить до складу кон-

кретної сім'ї: ... il n'est pas décent qu'un **Rezeau**, même si jeune, reste nu devant des domestiques [19: 19].

Проте, вживання детермінатива при власній назві створює й стилістичний ефект оцінки людини, сприяє появлі або розширенню конотативного, характеризуючого мовленнєвого значення. Так, означений артикль у прикладі:

— **Le Cropette** a bien travaillé, constata Frédie [19: 93], враховуючи контекст (Кропет показав матері скованку братів), означений артикль додає характеризуючого значення, сприяючи вираженню почуття досади (можна перекласти як «цей паршивець Кропет»).

Неозначений артикль вживається перед антропонімом іноді для вираження іронії, презирства: Pour résumer mon père d'un mot, c'était **un Rezeau** statique [19: 31], іноді для підкреслення пафосності ситуації: ... pour **un Rezeau**, le travail salarié n'apparaît pas comme tellement honorable [19: 103].

Особливої експресивності набувають в романі антропоніми, вживані з демонстративами і посесивами, у сполученні з означенням. Під впливом контексту детермінативи виражають найрізноманітніші оцінні значення, наприклад:

«**Mon pauvre Jacques**, dans quel état te mets-tu devant tes enfants ! [19: 49].

«Ce ne sont pas **ces richissimes Pluvigneac** qui me préteront un sou [19: 103].

Детермінативи тут втрачають свою основну функцію ідентифікації предмета мовлення і здійснюють функцію вираження емоційного ставлення суб'єкта мовлення до особи, що ідентифікується власним ім'ям.

Окреме місце в романі відведено священикам, які, по суті, займаються їх освітою, оскільки віддати дітей вчитися у колеж, на думку мадам Резо, — надто великі витрати. Як говорить Жан, абати — персонажі епізодичні, бо вони будуть постійно мінятись, але важливі: ... personnage, épisodique, il est vrai, mais important, parce qu'il sera toujours remplacé par un autre [19: 33]. Зневажливе та іронічне ставлення дітей до абатів-наставників відбивається, зокрема, у тому, що вони стали називати їх за номерами (**ABIV** et plus brièvement, **BIV**). З семі абатів в тексті наведено імена тільки чотирьох (**le révérend père Trubel; Athanase Dupont — BV; le père Vadeboncoeur — BVI; l'abbé Traquet — BVI**).

Культурно-ономастичний фон роману «Змія у кулаці» складають власні імена реальних історичних осіб, а також міфологічних і літературних геройів, тобто «імена-цитати» [1: 118].

В романі Е Базена використано такі референційні імена, або імена реальних осіб: політичних діячів: **Poincaré, Herriot**; королів та осіб королівських кровей: **Louis XVI, le prince de Galles**; письменників, філософів: **Disraeli, Perrault, Shelley, Hugo, Chateaubriand, Voltaire**; церковних діячів: **Pie XI, Pie VII**; вчених: **Michelet, Lenotre, Funck-Brentano, Gaxotte, Dauzat**.

Референційні імена, безумовно, важливі для створення художньої реальності. Вони є маркерами хронотопу, відбиваючи епоху, яка опи-сується автором. В романі такими маркерами є, наприклад: **Sainteté Pie XI** (Пий XI), який був обраний папою Римським 6 лютого 1922 р.; **le curé d'Ars** — Жан-Батіст-Марі Віанней (1786–1859), який був канонізований у 1925 р. Проте не менш важливою є їх прагматична функція. Наприклад, принц Уельський згадується у відповіді Жана на репліку Фреді про його мерзенну краватку:

— Et puis aprés! Nous n'allons pas chez **le prince de Galles** [19: 83] (— Та й що! Не до принца Уельського їдемо). У 20-ті — на початку 30-х років ХХ століття принц Уельський (пізніше король Едуард VIII) був законодавцем мод.

В досліджуваному романі вживано значну кількість номінацій апостолів і святих християнства, відомих з сакральних текстів: **Adam, Eve, Modse, Saint Michel, l'apôtre Jacques, vierge Marie, Tarcisius, Jésus-Christ, Lazare, sainte Thérèse**, що зумовлено ідейно-художньою спрямованістю роману. Ерве Базен використовує й вигадані імена, а саме: імена персонажів літературних творів: **Tafardel, Chimène**, а також міфологічні імена: **Hercule, Atrides, Moloch, Kali, Jupiter, Junon**.

В контексті роману міфоніми відіграють важливу роль у створенні образності. Так, описуючи свої відчуття після того, як мадам Резо увезли до лікарні, Жан говорить, що з її від'їздом «La Bellyanji» спустіло. Діти були задоволені, але їхню радість затмарила розгубленість, неначебто шанувальників Молоха (в жертву якому приносили дітей) і Калі (богині жіночої руйнівної енергії і смерті) раптом позбавили їхніх злих богів. Дітям нічим було замінити своє божество — їхню маті:

Notre joie n'avait pas de boussole. Nous étions désorientés. J'imagine assez le désarroi des adorateurs de **Moloch** ou de **Kali**, soudain privés de leurs vilains dieux. Nous n'avions rien à mettre à la place du nôtre [19: 65].

Бібліоніми також сприяють створенню іронічної конотації образів. Наприклад, дядька Жана — протонотарій Мішель Резо — уподібнюється архангелу Михайлу, його небесному патрону в описі сцени, коли він войовничо топче вже мертву гадюку, яка не становить ніякої безпеки: ... que mon oncle, rassuré, se mit à retuer, martialement, à grands coups de talon, comme **saint Michel**, son patron [19: 19].

З іншого боку, розвінчуючи біблійні образи, Е. Базен іронізує над релігійним вченням. Так, голова гадюки, яку придушив Жан, нагадує трикутник (подібний символу бога, її одвічного ворога): ... une tête de vipère, c'est triangulaire (comme **Dieu**, son vieil ennemi) [19: 17]. Тут має місце іронічний натяк на християнську догму про троїцю та епізод з Біблії, який описує спокушання Єви дияволом в образі змії. Тему спокушання іронічно обіграно і в описі знаменитого роздвоєного жала гадюки (одне вістря націлено у Єву, друге — в Адама), яке схоже на виделочку для равликів:

Elle avait aussi de minuscules trous de nez, ma vipère, et une gueule étonnante, béeante, en corolle d'orchidée, avec, au centre, la fameuse langue bifide — une pointe pour **Eve**, une pointe pour **Adam** —, la fameuse langue qui ressemble tout bonnement à une fourchette à escargots [19: 18]. Задушена змія в руках Жана схожа на в'ялий жезл Мойсея (en flasque bâton de **Modse**) [19: 18].

Біблійна образність в романі з елемента словесної гри становиться способом ідеального тлумачення реальності. Звернення до неї дозволило зрівноважити два художніх плани: ідеальний і матеріально- побутовий. Біблійні образи розширяють часові межі оповідання, вказуючи на вічну повторюваність подій [14].

Інтертекстуальні імена виконують непряму характеристику дійових осіб, оточуючого середовища, оскільки вони первинно вже містять у собі ту чи іншу інформацію і є емоційно чи оцінно забарвленими. Літературні алюзії, герої творів, вкраплені в художній текст, встановлюють зв'язок між синонімічною структурою даного тексту та ідеями і образами книг, на які натякають ці імена. Наприклад, Жан порівнює ширість слів Хімени, персонажа трагікомедії Корнеля,

звернених до Сіда, в якого вона закохана «Іди, тебе я ненавидіти не можу», з ширістю почуття нелюбові Жана до своєї матері:

«Et si tu savais comme je ne t'aime pas! Je te le dis avec la même sincérité que le «va, je ne te hais point» de **Chimène**, dont nous étudions en ce moment le cornélien caractître [19: 54]. При цьому спостерігаємо підсилення антитези «любов/нелюбов» (ненависть для Жана не таке сильне почуття, як нелюбов).

Отже, антропоніми відіграють важливу роль у структурі тексту і в образній системі роману Ерве Базена «Змія у кулаці». Вони визначають суттєві особливості характерів персонажів, а також встановлюють зв'язки між образами і ситуаціями. Антропоніми досліженого роману виявляють приховані смисли, релевантні для інтерпретації тексту; слугують ключем до його підтексту, актуалізують інтертекстуальні зв'язки роману. У контексті твору антропоніми набувають різноманітних конотацій — соціальних, культурних, історичних, емотивних, оцінних, асоціативних, сприяючи реалізації ідейно-художнього задуму автора.

Перспективним видається дослідження ономастикону двох інших романів трилогії «Сім'я Резо» — «Смерть коника» (1950) та «Крик сови» (1972), зважаючи на те, що вони належать до різних періодів творчості Ерве Базена і є стилістично неоднорідними. В них простежуються зміни в ідейно-художніх особливостях прози письменника, що, безумовно, відбувається в їх онімній системі.

Література

1. Виноградова Н. В. Имя персонажа в художественном тексте: функционально-семантическая типология: дис. ... канд. филол. наук: спец. 10.01.08 «Теория литературы. Текстология» / Н. В. Виноградова. — Тверь, 2001. — 213 с.
2. Евнина Е. М. Эрве Базен и его семейный роман / Е. М. Евнина // Bazin H. Vipčre au poing. La mort du petit cheval. Cri de la chouette. — M.: Editions du Progrès, 1979. — С. 3–14.
3. Калинкин В. М. Поэтика онима / В. М. Калинкин. — Донецк: Юго-Восток, 1999. — 408 с.
4. Карпенко О. Ю. Концептуалізація власних назв у художньому творі // Записки з ономастики / О. Ю. Карпенко. — Одеса: Астропrint, 2002. — Вип. 6. — С. 80–88.
5. Карпенко Ю. Літературна ономастика: збірник статей / Ю. Карпенко. — Одеса: Астропrint, 2008. — 328 с.

6. Карпенко Ю. А. Имя собственное в художественной литературе / Ю. А. Карпенко // Филологические науки. — 1986. — № 4. — С. 34–40.
7. Ковалева Л. Г. Картина мира Анри Труайя сквозь призму антропонимии трилогии «Семья Эглертьер»: автореф. дис. ... канд. фіол. наук: спец. 10.02.05 «Романские языки» / Л. Г. Ковалева. — Воронеж, 2013. — 24 с.
8. Литвин Л. В. Семантико-стилістичні особливості прізвищ персонажів у французьких художніх творах // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах: Зб. наук. праць. — Київ: ІВЦ Держкомстату України, 2005. — Вип. 10. — С. 102–110.
9. Магазанник Э. Б. Ономаэтика, или «говорящие имена» в литературе / Э. Б. Магазанник. — Ташкент: Фан, 1978. — 146 с.
10. Меркулова Н. В. Французская эстетическая ономастика и ее функции в художественном тексте и интертексте: автореф. ... канд. фіол. наук: спец. 10.02.05 «Романские языки» / Н. В. Меркулова. — Воронеж, 2005. — 26 с.
11. Михайлов В. Н. Собственные имена как стилистическая категория в русской литературе / В. Н. Михайлов. — Луцк, 1965. — 54 с.
12. Попович М. М. Детермінованість / недетермінованість іменника у мовленні (на матеріалі французької мови) / М. М. Попович. — Чернівці: Рута, 2001. — 347 с.
13. Прийтенко Е. Г. Функции имен собственных в романе М. Пруста «В поисках утраченного времени» в оригинале и в русском переводе: автореф. дис. ... канд. фіол. наук: спец. 10.02.20 «Сравнительно-историческое, типологическое и сопоставительное языкознание» / Е. Г. Прийтенко. — М., 2013. — 24 с.
14. Симонова Л. А. «Семья Резо» Э. Базена: диалог с прошлым (идейно-нравственные искания) // Русское литературоведение в новом тысячелетии: Сб. научн. статей. — М.: МГОПУ имени М. А. Шолохова, 2003. — Вып.14. — С. 262–268.
15. Системные и дискурсивные свойства испанских антропонимов / Ю. А. Рылов, В. В. Корнева, Н. В. Шеминова, К. В. Лопатина, Е. В. Варнавская / Под ред. проф. Ю. А. Рылова. — Воронеж: Изд-во ВГУ, 2010. — 390 с.
16. Супрун В. И. Ономаэтическое поле русского языка и его художественно-эстетический потенциал / В. И. Супрун. — Волгоград: Перемена, 2000. — 172 с.
17. Фонякова О. И. Имя собственное в художественном тексте / О. И. Фонякова. — Л.: Изд-во Ленинградского гос. ун-та, 1990. — 103 с.
18. Хохлова В. П. Реминисцентные онимы в произведениях французских писателей-экзистенциалистов: автореф. дисс. ... канд. фіол. наук: спец. 10.02.05 «Романские языки» / В. П. Хохлова. — Воронеж, 2010. — 24 с.

19. Bazin H. Vipère au poing / Hervé Bazin // Bazin H. Vipère au poing. La mort du petit cheval. Cri de la chouette. — M.: Editions du Progrès, 1979. — P. 16–155.
20. Gary-Prieur M.-N. La modalisation du nom propre / M.-N. Gary-Prieur // Langue française. — 1991. — n° 92. — P. 49–64.
21. Grevisse M. Le Bon Usage / Maurice Grevisse. — 12ème éd. — Paris: Editions J. Duculot, 1991. — 1768 p.
22. Nicole E. L'onomastique littéraire / E. Nicole // Poétique. — 1993. — № 54. — P. 233–235.

Маринашвили М. Д.

**АНТРОПОНИМИКОН РОМАНА ЕРВЕ БАЗЕНА «ЗМЕЯ В КУЛАКЕ»
(коммуникативно-прагматический аспект)**

Статья посвящена исследованию номинаций персонажей и ономастических единиц культурно-исторического фона романа Э. Базена «Змея в кулаке». Выявлены особенности антропонимикона романа; изучена его коммуникативно-прагматическая роль в контексте.

Ключевые слова: художественный текст, литературный оном, антропоним, культурно-ономастический фон, коммуникативно-прагматическая функция.

Marinashvili M. D.

**ANTHROPOONYMS OF HERVÉ BAZIN'S NOVEL «VIPER IN THE FIST»
(communicative and pragmatic aspects)**

The article is devoted to the research of characters' nominations and onomastic units of cultural and historical background of E. Bazén's novel («Viper in the Fist»). The features of anthroponyms in the novel are exposed; its communicative and pragmatic role in the context is studied.

Key words: literary text, literary onym, anthroponym, cultural and onomastic background, communicative and pragmatic functions.